

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VETTERN I STORM. — FOTO. J. SVENSON, FILIPSTAD.

20:DE ÅRG.

DEN 10 NOVEMBER 1918

N:o 6

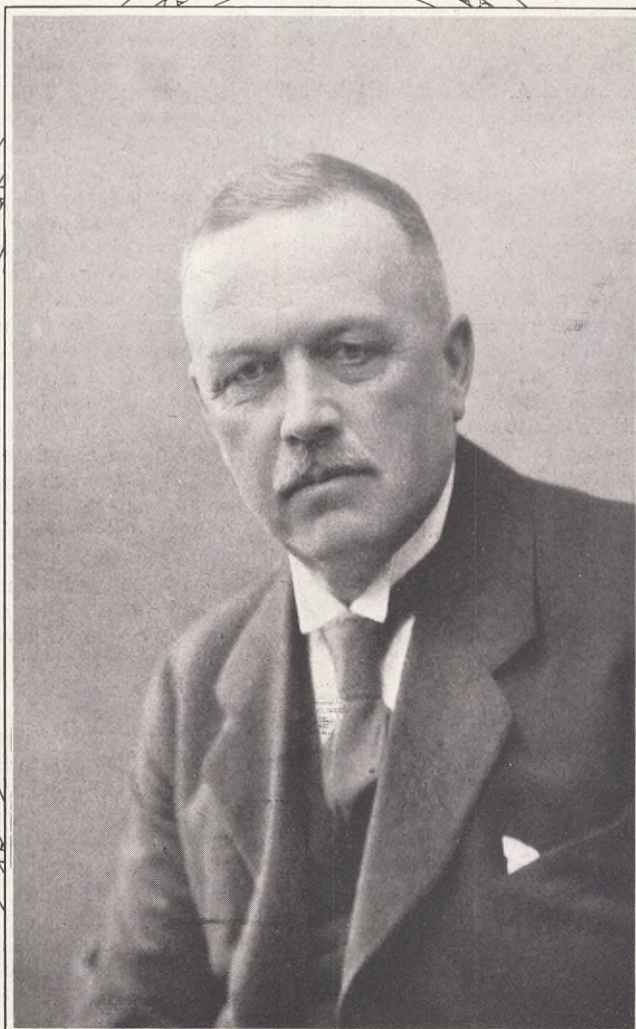

Foto. Anderson. Arvika.

Per Anderson

Klische: Bengt Stjörnsparre.

Det kraftiga uppsvinget i vårt ekonomiska lif under krigsåren har på ett lysande sätt kommit industrien till godo. Ett stort flertal af de svenska industriföretagen har kommit i tillfälle att med framgång deltaga i varuutbytet äfven utanför det egna landets gränser, och det har i storstilad grad lyckats att vinna ny mark för svenska alster. Helt visst har i särskild grad bidragit härtill den svenska industriens gedigna och solida tillverkning och dess förmåga till anpassning och modernisering. Männan som gått i spetsen för denna utveckling och nydaning böra vara värda ett lifligt erkännande. Bland dem kan räknas skaparen af Arvikaverken, de äfven efter kontinentala mått storartade landbruksmaskinverkstäderna i Arvika, direktören Per Anderson.

Per Anderson är född den 3 februari 1861 i Gunarskogs socken af Värmlands län. En fattig bondson fick han tidigt ge sig ut för att bryta egen bana och han kom därvid in på det mekaniska området samt började som vanlig bysmed. Efter att ha praktiserat på skilda håll bosatte han sig i Arvika och öfvertog där 1890 ett litet gjuteri, den s. k. Igelska verkstaden. Han fortsatte till en början verkstadens tillverkning af spisar o. d. men utvidgade efter några år företaget genom att upptaga tillverkning af landbruksmaskiner. Härmed lades grunden till aktiebolaget Arvika verkstäder, för hvilket A. blef disponent år 1899. Belysande för verkstädernas snabba utveckling är att arbetsstyrkan som då utgjorde 20 man nu öfverstiger 1,000 man.

Den kraftiga utvecklingen forcerades i högre grad än någonsin efter krigsutbrottet då tillverkningarna började bli synnerligen starkt efterfrågade på exportmarknaderna. Särskildt gällde detta som bekant Ryssland dit redan före kriget Arvikamaskiner blifvit exporterade. För att möjliggöra ytterligare utvidgningar och ökad leveransförmåga ombildades år 1916 verkstadsbolaget under ledning af ett stockholmskt bankintresse och kapitalet ökades ansevärt. Samtidigt ändrades namnet till A.-B. Arvikaverken. Direktör Anderson kvarstod nu icke längre som arbets- och affärsledare. Han afgick för att i yngre händer öfverlämna den alltmera vidgade rörelsen, men som ledamot af bolagets styrelse är han dock alltjämt i tillfälle att taga del i verksamheten.

Andersons intresse och arbetshög har emellertid sträckt sig vida utanför hans egentliga verksamhetsområde. Förutom som disponent för Arvika elektriska A.-B., styrelseledamot i Värmlandsbankens Arvika-kontor och i Koppoms pappersfabriksaktiebolag har han tagits i anspråk för en hel rad af allmänna förtroendeuppdrag. Sedan många år stadsfullmäktiges ordförande i hemstaden har han i denna egenskap nedlagt ett kraftigt och resultatrikt arbete på den unga stadens utveckling. Vidare är han landstingsman, ordförande i landstingets sjukvårdsutskott och ordförande i handelskammaren för Värmland, Dalsland och Bohuslän.

Under åren 1909—12 tillhörde A. riksdagens andra kammare, där han helt naturligt ägnade sig åt näringslivets speciella frågor och åt frågor berörande förhållandet på arbetsmarknaden som kollektivafval, skiljedom i arbetstvister o. d. Vid 1910 års riksdag insattes A. af andra kammarens högergrupp som ordi-

narie ledamot af särskilda utskottet n:r 2, hvilket skulle behandla de kungliga propositionerna till denna riksdag angående arbetsafvalsfrågan såsom rörande kollektivafval, särskild domstol i arbetstvister m. m. Samtidigt fick utskottet behandla ett 20-tal i anledning af propositionerna framkomna motioner, bl. a. af hr Schotte om vidgad befogenhet för förlikningsmännen och om inrättande af en särskild förlikningskommission såsom andra instans för behandling af kollektivafval. Dessa förslag tillstyrktes af utskottet utan meningskiljaktighet, hvaremot de öfriga förslagen blefvo föremål för skarp kritik från olika håll och följdes till kamrarna af en hel del reservationer. Frågan om arbetsafvalslagstiftningen förföll också för denna gång. Hr Anderson torde vid utredningen af dessa frågor sökt intaga en viss medlarställning. Han visste ju själf bäst hur väl förhållandena på arbetsmarknaden vid denna tidpunkt behöfde regleras, men han förstod också att såväl arbetsgifvare- som arbetareintresset icke finge ensidigt göra sig gällande om något resultat skulle vara möjligt. Under 1911 års riksdag upptogs frågan på nytt, och A. fick ånyo deltaga i utskottsbehandlingen. För att kunna mera ostördt ägna sig åt detta arbete lämnade A. sin plats i kammarens tredje tillfälliga utskott. Icke heller nu lyckades utskottet uppnå enighet och kammaren stannade i olika beslut.

Efter nyvalen hösten 1911 återkom Anderson till riksdagen som ensam representant för det moderata partiet i Värmland. Han fick vid 1912 års riksdag plats i särskilda utskottet n:r 2 som hade att behandla den Staaffska ministärens förslag om inrättande af socialstyrelsen såsom ett centralt verk för sociala och därmed sammanhängande frågor. Utskottet tillstyrkte med smärre ändringar regeringsförslaget och socialstyrelsen blef beslutad af riksdagen.

Utredningen af dessa här nämnda frågor upptog i hög grad Andersons tid och intresse. Han kom icke heller att taga del i riksdagsdebatterna eller att på något mera märkbart sätt framträda som motionär.

Efter afgången från riksdagen återgick A. till sin industriella verksamhet hvilken alltjämt tillät honom att ägna sig åt stadens och länets angelägenheter. Sålunda har han arbetat och arbetar fortfarande med stort intresse för de värmländska järnvägsfrågorna, särskildt för den stora gränsbanan mellan Mellerud via Billingsfors till nordvästra stambanan, som nu är under byggnad till Arvika.

De senaste åren har A. med stort intresse tagit del i den statliga organisationen för kristidsspörsmålen. Sålunda är han en verksam ledamot af produktionskommittén. Inom den mycket omtvistade bränslekommisionen torde han emellertid fått sin viktigaste uppgift, och man möter här med stora förväntningar hvad han som B. K:s ordförande skall lyckas göra för att afväpna den skarpa kritik, som tidigare riktats mot vedkommissionens ledning och dispositioner. Han inträdde 1 juni d. å. som ordförande i B. K. och har under denna korta tid hunnit taga en betydande del i verksamhetens planläggning efter nya riktlinjer. Sakerligen har också den dugande industrimannens och arbetsledarens erfarenheter och praktiska förstånd en viktig uppgift att fylla vid afvecklingen af detta väldiga mångmiljonsföretag, och det är anledning tro att uppdraget icke skall växa honom öfver hufvudet.

60 år fyllde den 26 oktober medicine doktor *Hugo Köster*, öfverläkare vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhusets medicinska afdelning i Göteborg. På människor kunna se tillbaka på ett lif så uppfyllt af stort och framgångsrikt arbete som han.

Hugo Nikolaus Didrik Daniel Köster föddes i Göteborg och aflade där sin studentexamen 1876; medicine kandidat i Upsala 1882, tog han 1886 sin licentiatexamen med de högsta betyg, som kanske någonsin utdelats. 1887 skref han sin gradualafhandling och promoverades året därpå till medicine doktor. Redan dessförinnan hade Köster hunnit visa prof på sin skicklighet och begåfning som vetenskaplig skriftställare, då han redan under sin underläkartid å Akademiska sjukhuset icke mindre än två gånger belönades med Hwasserska priset. Den första afhandlingen låg inom den fysiologiska kemiens, den andra inom det kliniska området. Efter sin promovering blef Köster docent i praktisk medicin vid Upsala universitet och upprätthöll 1889—90 professuren i patologisk anatomi.

1891 lämnade Köster universitetsarbetet för att motaga befattningen som öfverläkare vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, i hvilken egenskap han ännu är verksam. Då Köster tillträdde befattningen var icke den medicinska afdelningen så stor som nu. På det "Gamla Sahlgrenska", som då användes funnos 100 platser, då däremot det nuvarande sjukhuset under vanliga förhållanden kan mottaga 186 patienter, och under de svåra epidemitider, som nu varit, kunnat ge plats åt öfver 300 invärtessjuka. Under byggandet af och vid öfverflyttningen till det nya sjukhuset (1900) var Köster en rådande och ledande kraft, och han blef äfven dess direktör och har såsom sådan på ett intresserad och kraftfullt sätt handhaft sjukhusets ekonomiska skötsel under 17 år, en befattning, som icke blott var oerhördt arbetsrik och krävande utan äfven många gånger bekymmerfylld och otacksam.

Kösters viktigaste arbetsområde, öfverläkarebefattningen å medicinska afdelningen, är naturligtvis det, som tagit största delen af hans intresse och hans arbete i anspråk. Det är också detta kall, som legat hans hjärta närmast, och på detta område, som hans skicklighet som läkare och hans nobla personlighet funnit det rikaste och tacksammaste verksamhetsfält. Under de 27 år, som han verkat som chef läkare å sjukhuset, ha ju många tusenden af patienter där återvunnit hälsa och krafter tack vare hans stora erfarenhet och hans stora kunskaper och tack vare hans ordnande och ledande hand. Med hjälp af sin outtröttliga energi, sitt aldrig sviktande intresse, sitt ofantliga minne och

sina varma omsorger om patienterna, har han nått de vackraste resultat och vunnit deras fulla förtroende och stora aktning.

Många af våra kunnigaste läkare icke blott i Göteborg, utan äfven å andra platser i Sverige, ha under hans skickliga ledning vunnit ökade erfarenheter och minnas med glädje och tacksamhet den tid, de under godt samarbete med sin chef utbildat sig för sitt framtida ansvarsfulla kall.

Otaliga af vårt lands sjuksköterskor ha äfven under Kösters insiktsfulla öfverinseende förvärfvat sig utbildning för sitt krävande och själfupoffrande arbete.

Hugo Köster har dock icke blott med heder fyllt de stora arbetspliktigheter, som följt med hans befattning som öfverläkare och direktör. Hans krafter och hans begåfning ha äfven räckt till att fortsätta den vetenskapliga författarverksamhet, han vid unga år påbörjat. Icke mindre än 125 afhandlingar och mindre uppsatser af hans hand ha under årens lopp sett dagen. Dessutom har han under 9 år tjänstgjort som generalsekretär vid de nordiska kongresserna för invärtes medicin och redigerat dessas förhandlingar. Vidare har han under en följd af år redigerat Göteborgs Läkarsällskaps förhandlingar och under ett år varit sällskaps ordförande; under ett par år ordförande i Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg, ordförande i James F. Dicksons minnesfond; medlem af styrelsen för Göteborgs stadsbibliotek och Göteborgs sjukhem m. fl. kommunala uppdrag.

Under sin verksamhet i Göteborg har Köster gjort sig känd som en skicklig privatpraktiker och förvärfvat ett stort klientel. Dettas tacksamhet och aktning tog sig uttryck redan på 50-årsdagen, då från patienter öfverlämnades en fond på öfver 3,000 kr., som under hans namn skulle användas till sjuksköterskornas fromma. Denna fond blef nu på 60-årsdagen mer än fördubblad. Bland de många hyllningsbevis, som vidare öfverlämnades till dr Köster på sistnämnda födelsedag märkes en ny penningfond på öfver 5,000 kr., som var insamlad bland sjukhusets personal och öfriga intresserade, och som kommer att användas för ekonomipersonalens bästa. Dessutom uppvaktades Köster af sina kolleger i och utom staden med ett dyrbart skrin af förgyllt silver och af afdelningsköterskorna med en större silfverbägare; vidare ett flertal andra hedersgåfvor, massor af blommor och telegram.

Göteborgs samhälle bör skatta sig lyckligt, så länge Hugo Köster med obrutna krafter kan fortsätta sin mångsidiga och gagnarika verksamhet.

C. A. W.

Foto. Johnson, Tyngholm.

Bild t. v.: 100-ÅRING.

J. B:SON LEJON i Tiarp, 100 år den 1 nov.

Vår bild visar Skara stifts sannolikt äldsta invånare, den 100-åriga *dennemannen Johan Bengtsson Lejon* i Tiarp, Agnetorps socken, hvilken den 1 november kunde fira sin sekeldag. Den raske 100-åringen, en kärnkarl af gamla stammen, behåller ännu trots den höga åldern ledningen öfver sin gård, där han sett en skara af ej mindre än 10 barn växa upp.

Bild t. h.: GASMASK vid sjukvård af influensapatienter. Foton tagen å provisoriska sjukhuset i Stockholm.

Foto. Holmén, Stockholm.

STOR KONSTDONATION TILL GÖTEBORGS MUSEUM.

Till raden af Göteborgs konstdonatorer har sällat sig ännu ett nytt namn, *Werner Lundqvist*.

Skeppsredare Lundqvist har fattat det ovanliga beslutet att i stället för att skapa ett privatgalleri i sitt hem stifta en samling i sitt namn i sin stads konstmuseum under samverkan med dess intendent. Redan i våras upprättades ett särskildt af herr Lundqvist skänkt rum med Ole Kruses märkliga bild "Livets träd" såsom medelpunkt och i öfrigt med konstverk af befryndade målare, främst Ivar Arosenius. Under de senaste månaderna ha gjorts ytterligare en rad stora förvärf af fransk och skandinavisk konst. Af de franska må å nämnas arbeten af Delacroix, Gauguin, Pissarro och Lisley. Af svensk konst har förvärfvats John Stens å den pågående Liljewalch'ska utställningen mycket uppmärksammade målning "Källan".

Ej minst betydande äro inköpen af danskt måleri. Främst märkes den här afbildade stora duken af J. F. Willumsen, fulländad i teckning och komposition och af bländande irisk friluftsverkan. Det är icke bara ett tekniskt och artistiskt mästerverk utan ett stycke strålande och vederkvickande lif, som

Foto. Jonason, Göteborg. — — — — — Bild af Skulptörparre.

SKESPSREDAREN WERNER LUNDQVIST, GÖTEBORG.

Har i dagarna donerat en betydande samling konstverk af svenska och utländska mästare.

son, till Werner seum.

skall fylla många med glädje under Göteborgs mulna vinterhimmel. Utom denna Willumsenmålning har förvärfvats en stor tafla af den högt skattade danske målaren Poul Christiansen med motiv från Dantes ungdomsdikt Vita Nuova. Man ser mötet mellan skalden och hans dyrkade Beatrice på vägen upp till kyrkan San Miniato al Monte i Florens, skildrad i en sträng och uttrycksfull stil, erinrande om gamla frescobilder. Slutligen väntas från Köpenhamn ännu ett monumentalt arbete, Joachim Skovgaards "Adam har tråkigt i lustgården", af vacker dekorativ verkan och älsklig uppfattning.

Allt som allt utgöra dessa konstgäfvor det betydelsefullaste tillskott som sedan den stora Fürstenbergiska donationen kommit Göteborgs konstmuseum till del. Men ännu mera glädjande än de redan gjorda förvärven äro de förhoppningar om ett fortsättande af detta mæce:atskap i stor stil till heder för staden och till fromma för vårt lands konstlif, hvilka gifvaren låter oss knyta vid sin per-Lundqvists samling i Göteborgs mu-

Axel A. Romdal.

Foto. Jonason, Göteborg

Kliché: Kem. A.-H. reijdt Skulptörparre, Sklm. Gb.

MED. D:R HUGO KÖSTER, ÖFVERLÄKARE VID ALLM. OCH SAHLGRENSKA SJUKHUSET I GÖTEBORG, 60 ÅR D. 26 OKT.

Under den utomordentligt allvarsamma farsot, som i dessa tider härjat och alltjämt härjar landet, har kanske en af de svårast hemsökta platserna varit Göteborg. Den heder och tacksamhet som tillkommer stadens läkarekår för dess lika kraftiga som skickliga ingripande till farsotens hämmande bör främst ägnas den man, som innehar högsta ledningen af stadens största sjukhus doktor Hugo Köster.

Efter fotografi

UR WERNER LUNDQVISTS KONSTDONATION TILL GÖTEBORGS MUSEUM: J. F. Willumsens stora måning "Sol och ungdom".

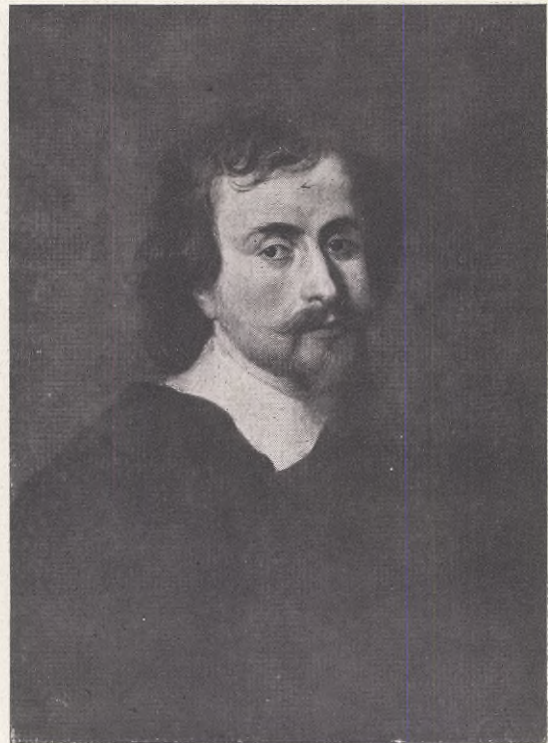
Kliché: Kem. A.-B. Pinst. Silversparren, Sthm.—Gbg.

Efter fotografi

BRONSGRUPP EFTER S:T GÖRAN OCH DRAGEN I STORKYRKAN, utförd af Herman Bergmans konstgjuteri. Modellen, 1 meter hög är utförd af skulptören Alfr. Olsson.

Kliché: Bengt Silversparren

Efter fotografi

RUBENS PORTRÄTT återgivande mästarens broder Philip, förvärfvad för privatgalleri och utställd hos A.-B. Antikkompagniet i Stockholm.

Kliché: Bengt Silversparren

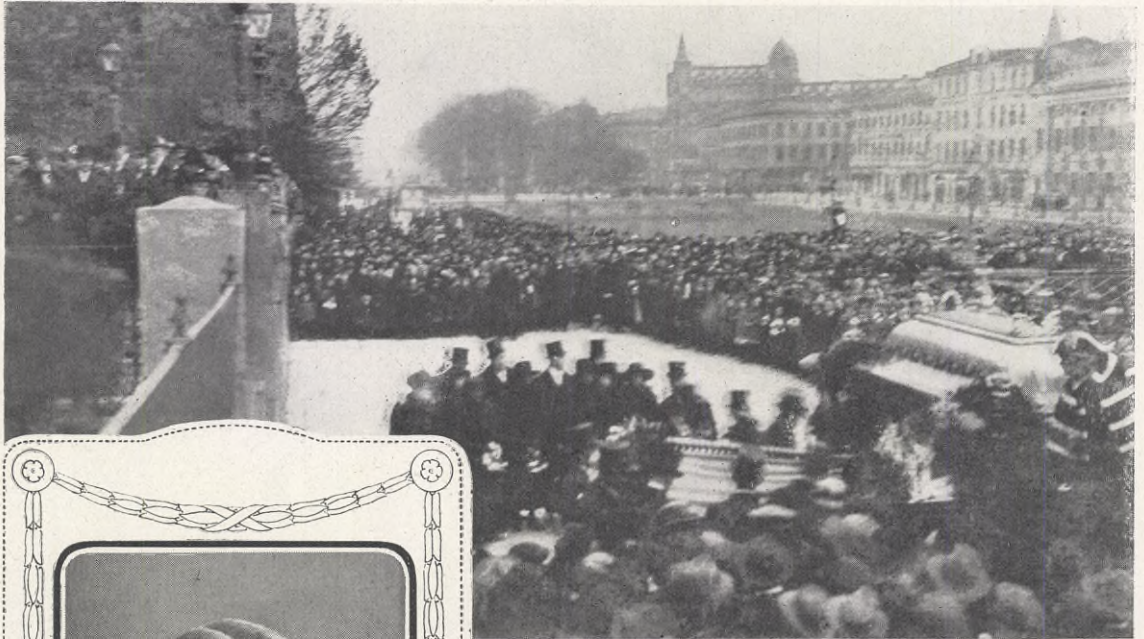

Foto. Jonason, Gbg.

GÖTEBORGS IDROTTSVÄF LD I SÖRG.

Foto. Johansson, Gbg.

HUGO LEVIN, Göteborgs utomordentlige och osedvanligt populäre idrottsledare, blef den 26 okt. offer för den härjande farsoten. Hans bortgång har omfattats med djupt deltagande såväl från alla dem som direkt drabbats af den hart när oersättliga förlusten som af de många hvilka insett hans betydande kulturinsats för svensk idrotts befrämjande. Våra bilder visa den allmänna anslutningen vid sorgehögtiden.

Ett sorgebud som i vida kretsar väckt den djupaste förstämning ingick lördagen den 26 oktober, förmälade att den kände och högt skattade idrottsledaren, direktören i Ullervibolaget *Hugo Levin* hastigt aflidit i Göteborg genom sviter af spanska sjukan i en ålder af endast 33 år.

Med Hugo Levin har det svenska idrottslifvet förlorat en osedvanligt framstående och dugande kraft. Redan 1899 medlem af Örgryte idrottssällskap hade han innan tjuguaårsåldern med en boren idrottslekare framgång deltagit i ett stort antal täflingar. Då chefskapet för Göteborgs idrottsförbunds förlagsaktiebolag år 1916 anförtroddes honom var han en med alla öfvade idrottsrenar och särskildt med fotbollsspelet grundligt förtrogen idrottsman, hvilkens rykte gått långt utanför Skandinavien gränser.

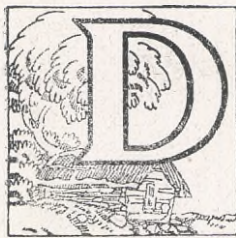
Född i Göteborg 1886 ägnade sig L. efter avslutade skolstudier åt affärsbanan, där han redan tidigt grundade egen grosshandelsrörelse för att senare då denna

upphörde ingå som verkst. direktör för Kallebäckens vattenfabrik. Det var från denna sistnämnda befattning L. tog steget fullt ut mot den uppgift som utgjort hans lifs största kärlek och intresse — idrotten. Genom hans initiativkraft och utomordentliga arbetsförmåga har idrottslifvet i Hugo Levins hemstad Göteborg under hans ledning nått en betydande höjd. Stadens två nya och präktiga idrottsplatser, Valhalla och Ullervi, kunna äfven betraktas vara hans verk.

Vid begrafningen, som under gripande former ägde rum torsdagen den 31 oktober, visade en imponerande anslutning från den bortgångnes sällsynt stora och hängifna vänkrets såväl inom idrottens värld som inom finanslifvet att det ej allenast var en skandinaviskt ryktbar idrottsman, som här fördes till sista vilan, utan äfven en personlighet som i utomordentligt hög grad genom sitt manliga och öppna väsen och sitt goda vänfasta hjärta tillvunnit sig ovanligt stora och rika sympatier.

DEN STÖRSTE.

FÖR HVAR 8 DAG AF **SIGNE LAGERLÖW.**

DET var knappast mer än svag gryning öfver landskapet, när de i den tidiga morgonen, mor och son, gjorde sin sedvanliga vandring skogstigen fram öfver åsen, tungt lastade med sina bördor. På detta sätt gingo de hvarje lördag för att försälja de produkter, det lilla torpet kunde afkasta till bruksbefolkningen på andra sidan. I dag hade de ovanligt riklig förning, ägg, grädder, smör, rabarber, grönsaker och mjölk samt dessutom några blomkvarter, som vuxit på täppan utanför den röda stugan, och som de tänkte skänka bort till de bästa kunderna.

Modern var en liten kvinna med ett klokt, fint ansikte, inramadt i ett svart, buckligt hår under den prydliga, blårutiga hufvudduken. Där hon gick med bördor i sina båda händer, blickade ögonen stilla och envist fram mot det ännu aflägsna målet. När sonen ibland förstulet betraktade henne från sidan, högg det till af smärta i hans bröst.

Han var en reslig pojke på femton år, brunbränd af solen, med fina drag och sorgsen, stolt blick. Djupare och mera talande än moderns flög den gång på gång öfver det daggiga, lätt morgondisiga landskapet, hvar öfver österhimlen redan började svagt rodna. Och såsom i gryningen krafter rörde sig mot klarhet och uppvaknande, så rörde sig i hans själ samma eviga längtan mot något annat än det nuvarande. I dag kände han denna längtan som en djup förtviflan. Det dallrade i hans bröst som gråt, det gick som skyhöga vågor inne i hans hufvud, och han slöt de fina läpparna fastare samman för att ej utbrista i de ord, som brände i hans själ: jag kan inte... kan inte... Detta är icke mitt!..

I årtal, sedan han slutat byns skola, hade han gått denna väg hvarje lördag, och modern långt, långt innan han själf ens sett dagens ljus på denna jord. Och den tanken prässade honom med fruktansvärd ångest, att hela hans lif skulle komma att fortsätta som nu. Af plikt känsla mot modern hade han genast, då han slutat skolan, börjat att hjälpa henne, fastän hela hans håg drog honom mot böckerna. Hon behöfde så väl hans hjälp med det dagliga utomhusarbetet därhemma och vid vandringarna till bruket, som bidrogo till det torftiga uppehållet för änkan och hennes son. Men han insåg snart att något annat och starkare låg och jäste inom honom, som han icke kunde få makt med och som icke skulle gifva honom någon ro, innan det fullbordats — eller dödat honom.

Han kunde icke erinra, hur han lärt sig att läsa. Men sedan bokstäfverna en gång fått lif, öppnade de en värld, hvari han för alltid var bergtagen. I denna värld var det som om stundom en ande af kraft sänkt sig ned öfver honom, hans föreställning fylldes af syner och tankar, och ord kommo öfver honom såsom rägnande ned öfver hans sinne och formade sig till tal som flödade öfver hans läppar ut i ödemarken omkring honom. En dag när han vaktade getterna i lyckan hade han stigit upp på stenmuren och talat till dem om allt som rörde sig i hans sinne. De hade lockade af hans röst skockat sig framför honom och lyssnande betraktat honom med sina gula outgrundliga ögon, men blott några ögonblick och sedan skingrats. Då hade han hoppat ned och kastat sig med ansiktet mot jorden. Under de timmar han låg så, orörlig, kämpande ut en själens storm, hade beslutet mognat, att han ville studera och bli präst.

Solen hade nu hunnit upp, och modern hade ställt ned packningen och skjutit fram duken öfver pannan för att utestänga strålarna.

Medan de stodo där tigande i den stora tystnaden bland kummel och moras på den öde åsen, hvarifrån leende bebyggda dälder skyntade i djupet bakom grann-topparna omkring dem bröt det fram ur honom som en stormbölja:

— Mor, jag kan inte gå på detta sättet längre. Jag kan det inte!

Hon kände hans tankar och fruktade dem. Och hon frågade trött:

— Hvad tänker du då? Någon får väl bli vid gården, när jag inte kan längre.

— Nej, jag kan inte tänka mig det. Låt mig få studera, som jag vill, sedan skall jag sörja för oss båda två.

Hon såg på honom sorgset och fundersam:

— Hvem skulle kosta dig det? Jag kan inte — sade hon med samma trötta stämma.

Det lågade till i hans ögon.

— Nej — sade han — och du vill inte heller, annars blefve det väl alltid någon råd.

De fortsatte att gå, nu nedåt, tysta och betryckta. Efter en stund sade hon:

— Jag har inte nekat dig, därför att jag inte vill, men du vet att det inte står i min makt.

— Du är ju ändå den enda jag har i världen, som skulle kunna göra något för mig.

Hon svarade honom inte. Svettdropparna pärlade utför hennes ansikte — dagens hetta hade begynt.

På natten efter denna vandring hörde mor Gerda en kväfd gråt från sonens rum. Hon låg länge vakent och tänkte och tänkte.

Nästa måndag gick hon och talade vid kyrkoherden och skolläraren, och på eftermiddagen, när sonen kom hem från utmärkerna, sade hon:

— Nu skall du inte bli nekad längre. Jag skall ta de små besparingar, jag har, så att du kan fara till staden och studera. De räcka inte långt, men så vidt det står i min makt skall jag väl försöka att hjälpa dig igenom.

*

Aldrig hade Per arbetat såsom denna sommar och höst, innan han gaf sig iväg. Han ville på allt sätt visa sin tacksamhet. Medan modern ställde i ordning hans enkla utstyrel, hjälpte han henne med allt som behöfdes på markerna, i ladugård och kök. På kvällarna och andra lediga stunder tog han till böckerna, som han läst och läst så att han kunde dem från pärm till pärm. Han visste att de endast voro en droppe i det hela — de första fjäten på vägen, och han hungrade efter mera, efter ledning och upplysning.

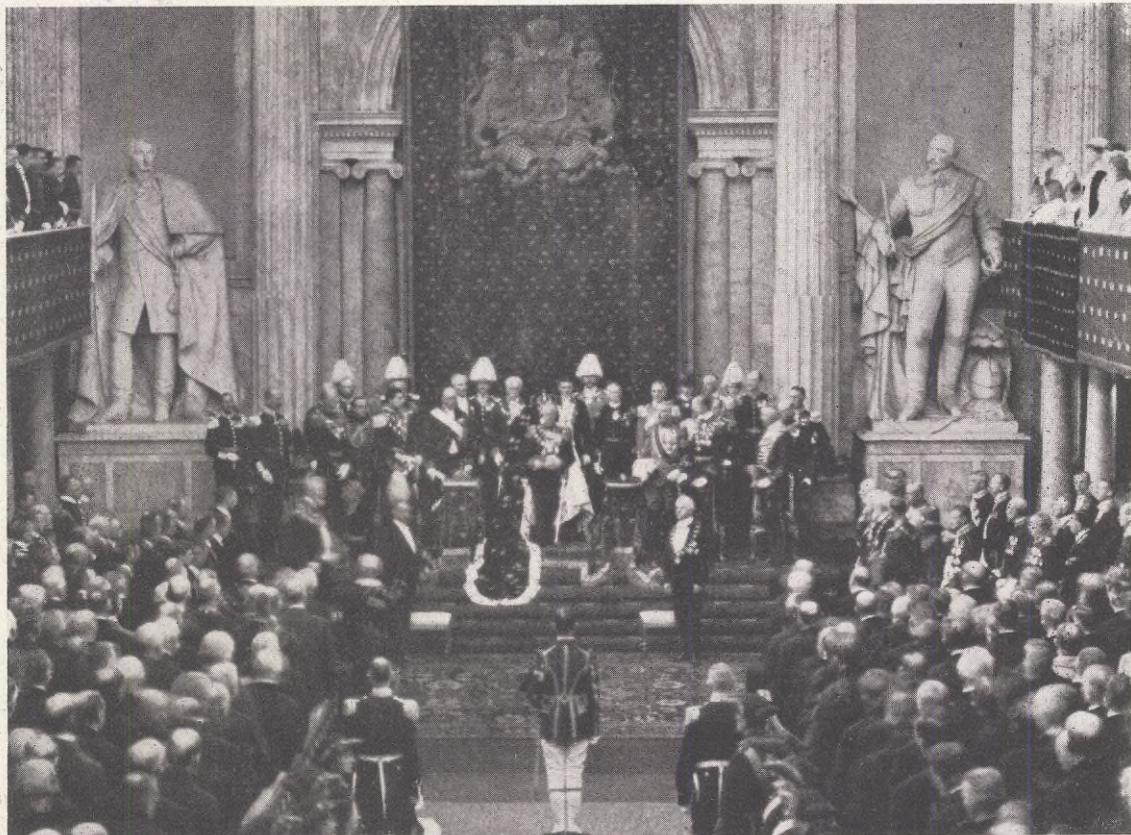
Den dag, han skulle få resa, nägrade för honom som hans första glädjedag i lifvet. Och när han omsider stod på tåget med allt hvad han ägde inpackadt i en liten koffert, för att gå det underbara okända till mötes, klappade hjärtat hårdt af glädje och tillförsikt i hans bröst. Det var som om han kastat loss från en dunkel strand af beklämning och betryck och styrt ut mot en solig, löftesrik vidd. Först senare såg han ofta för sin inre blick, hur kvar på den dunkla stranden stod en liten kvinna med böjd rygg, på hvilken en osynlig hand liksom lagt en ny, tung börda.

**

Det spred sig snart öfver bygden att mor Gerdas son rest till staden för att studera. Denne tanke var en upphöjd punkt att blicka upp emot för dem, som gingo bundna vid jordens tunga sysslor. Och utan att man visste huru var det som om någon ny makt strömmat ut från henne och ledt andras vilja och skapat nya möjligheter. Hvar det behöfde göras nå-

Forts. å sid. 91.

URTIMA RIKSDAGENS ÖPPNANDE I RIKSSALEN DEN 30 OKTOBER. KONUNGEN UPPLÄSER TRONTALET. — Pressfoto.

För behandling af en mängd viktiga frågor i samband med dyrtid och pestilentiala i landet har konungen sammankallat *urtima riksdag*, som högtidligen öppnades i rikssalen onsdagen den 30 oktober. I de församlade kamrarna var manspilan på grund af sjukdom synnerligen stor i det icke mindre än ett femtiotal kunde antecknas frånvarande.

Inalles föreligga 28 propositioner, de flesta innefattande extra kristidstillägg åt statsanställda och andra löntagare. Från justitie- och civildepartementen gemensamt härleder en proposition om

effektivare åtgärder mot jobberi och prisocker och dessutom skall behandlas förslag till lag om kapitalransonering samt uppskjutande af regementsöfningarna på grund af de för närvarande förhärjande sjukdomarna.

Allt detta framlade konungen i sitt trontal, ytterligare betonande de svåra tider, som alljämt äro rådande i vårt land och att en verklig återgång till bättre förhållanden säkerligen icke äro att hoppas förrän med den rättvisa och varaktiga fred, efter hvilken hela den lidande mänskligheten längtar.

Efter fotografi af K. H. S. Sjöberg.
GREKLANDS NYA SÄNDEBUD VID SVENSKA HOFVET:
MINISTER P. ARGYROPOULOS.

Efter fotografi af K. H. S. Sjöberg.
GREFVE STEFAN TISZA (x) den ungerske statsmannen, som såges ha mördats i Budapest.

EUROPAS SISTA KEJSARE.

ENGELSKA KONUNGAPARETS BESÖK 1913.

Öfverst t. h.: KEJSAR WILHELM SOM ÖFVERSTE KRIGSHERRE I KYRASSIERUNIFORM vid en högtidlighet i Aachen 1911.

Nederst t. v.: EN VACKER, EJ FÖRUT REPRODUCERAD BILD AF KEJSAR WILHELM.

Nederst t. h.: KEJSAR KARL. Ett af de senaste och bästa porträtten, taget under en järnvägsresa till fronten. Jämte kejsaren synes chefen för generalstaben, generalen friherre von Arz.

GENERAL LUDENDORFF den diktatoriske ledaren af Tysklands armé i fält, som i och med dennas afgörande motgångar och folkregeringens öfvertagande af äfven det militära ansvaret dragit sig tillbaka.

T. h.: GENERALFÄLTMARSKALK VON HINDENBURG, som trots det militära nederlag som drabbat Tyskland alltjämt förblir dess nationalhjälte. Foton tagen i dessa dagar i Berlin. Efter fotografier.

tet och myndighet som kunnat leda en stor och orolig tid visar dock utvecklingen af händelserna, hvilka med en stormflods fart rullat fram öfver den fordom glada och sorglösa Donaumonarkien för att snart låta densamma glida in i framtidens kedja af republiker.

VÄRLDSKRIGET.

Den af en hel värld under andlös spänning följda notväxling, som sedan den 5 oktober oafbrutet pågått mellan *centralmakterna* och president *Wilson*, har fortfarande lämnat det af hela mänskligheten åtrådda resultatet uppnådt. Hvad som sker är endast en longör, hvilken dock knappt inger minsta tvifvel om att ej utvecklingen sakta men säkert skrider framåt mot freden. Äfven på den senaste förödmjukande amerikanska noten har Tysklands nya regering funnit ett svar, som alltjämt håller den fredspart öppen, hvilken det nationella vinddraget ett ögonblick hotat att slå igen.

Det tydligaste beviset för att tyska militärväldet spelat ut sin tunga och med så mycken duglighet, som ej skall glömmas, fullbordade roll utgör *Ludendorffs*, den inkarnerade militärautokratens utträde från scenen.

Jämte *Hindenburg* framstår f. d. stabschefen från "Ober-Ost" som en af de mest betydande och högvuxna gestalterna i detta ödesdigra krig. Men medan *Hindenburg* varit försvararen, hvilkens genialitet varit störst då det gällt att hålla Tysklands gräns och lif fria från fiender, och som genom *Tannenberg* grundlade sitt rykte som en af historiens störste strateger, har *Ludendorff* representerat det eröfrande, det segervana, det hänsynslösa Tyskland. En militär begåfning af utomordentliga mått, en järnvilja i en fysik af järn med mera hufvud än hjärta har han under hela världskriget med ständigt tilltagande myndighet förstått begagna den maktställning, han redan vid krigsutbrottet uppnådde genom eröfringen af *Liège* och sedermera som generalfältmarskalkens närmaste man haft lysande tillfällen att oafbrutet utvidga. Hans stora misstag, hans segrarbanas *Waterloo* var det olyckliga slaget vid *Marne* — ett vågstycke som efter hvad som senare inträffat verkar ännu högre grad som ett dristigt och utsikts-

(Forts. å sid. 95.)

När det sto a världskriget 1914—1918 såsom yttersta konsekvens söker få till stånd det sannolika störtandet af den mäktiga kajsarätt som i öfver hundra år fört en lyckosam spira öfver Tysklands öden fäster sig världens uppmärksamhet ovillkorligen med vemod vid den monark detta slag kan komma att drabba.

Intet människoöde kan i dessa dagar framstå mera förtjänt af ett rättvist och lidelsefritt bedömande än kajsar *Wilhelms* II:s. Hånad, hatad och skymiad af en öfverväldigande fiendemassa, förskjutet af sitt eget folk, hvilket han dock med lefvande intresse för dess framtid ägnat sitt däckkraftiga lif, hvilat öfver utvecklingen af hans öde något af en stor, öföfvallad tragik.

Det mål som hägrat för honom, och som han under sin 30-åriga regering oafbrutet främjat har varit Tysklands inre fredliga upplomstring under skydd af stark militärmakt.

Hans svärd har emellertid icke förmått skydda landet mot en hel världs anstormning, och när utgången misslyckats af detta ödeläggande krig, som det kom på Tysklands lott att förklara, faller förebräelserna tyngst på den som burit det största ansvaret.

Om *Wilhelm II* skall nödgas tömma förödmjukelsens kalk eller förskonas därifrån är ännu icke känt. Men framtvingar en stormig opinion denna nödvändighet skall Tysklands kajsare sannolikt icke heller tveka att taga detta yttersta steg till sitt lands bästa. Han kan då göra det i den fulla förvisningen att, om äfven en upprörd samtid förvägrar honom full rättvisa denna dock senare skall tillmätas honom af historien, som otvivelaktigt för hans gärning har månat ärofullt och hedrande blad.

Medan från det tyska folket ännu endast ett svagt sol stiger med sin fordran mot den hotade kajsartronen lågar redan i Österrike revolutionen i full flamma, kräfvande den Habsburgska dynastiens afsättning. Härmed synes ett ugn och under hela regenttiden af olyckan förföljdt kajsaröde besegladt.

Redan när *Kajsar Karl* i november 1916 uppsteg på *Donaumonarkiens* tron hade världskrigets storm och olyckor lagt sin tyngd och sitt mörker öfver världen. Tronföljare efter en af historiens mest pröfvade monarker, den gamle kajsar *Frans Josef*, har äfven kajsar *Karl* under sin korta regering helt och hållet förvägrats en lugn och framåtskridande regerings lycka. Hans regenttid har varit för kort och stormig att ett klart bedömande af hans personlighet skulle vara möjligt. Att han ej besuttit den suveräni-

Forts. fr. sid. 87.

got extra i gårdarna skickade man efter mor Gerda för att få hjälp och råd. Hon sydde, stickade täcken, satte upp väfvar och väfde själf.

Men hvarje lördag gick hon öfver åsen med tunga bördor — i månljus och snöljus när vintern kom, i beckande mörker på hösten.

Hennes bördor voro nu dubbelt så tunga, och hon fick gå tidigare hemifrån för att kunna hvila oftare på vägen. Men äfven ned till bruket hade ryktet nått om mor Gerdas son, och ingen ondgjorde sig om hon först sent på förmiddagen, uttröttad och varm, hann fram med sina efterlängtaade varor. Det var som om alla haft behof att med ett vänligt ord eller ett godt litet handtag hjälpa denna tysta, tåliga vilja mot den seger, den satt sig före.

Men ingen främling anade att det lilla ljus som från en liten oansenlig röd stuga blossade i natten öfver en mörk svensk nejd hade ett intimt samband med skenet från en studielampa, som från en byggnad i lärdomsstaden kastade sin ljusflod på gäfveln midt emot.

Vid det förra satt en mor och trädde med nålen stygn vid stygn. Men det var ett kärlekens verk, som på osynliga vägar nådde det ensliga studierummet. Och där blefvo de små, små oansenliga stygnen förvandlade till stora sköna tankar och en människas lycka och evighetstro.

*

Och åren gingo.

Per Laurén hade under tiden varit hemma på korta visiter, innan han reste till sina konditioner, och för hvarje gång framträdde bonden mindre och mindre och studiemannen mer och mer i hans gestalt. När han en dag steg af vid det lilla stationssamhället, bärande den hvita mössan, blek men strålande, kände ingen igen honom.

Men i den mån han växte, krympte mor Gerda ihop — den osynliga handen hvilade liksom tyngre och tyngre öfver hennes skuldror och böjde henne djupt — djupt. Han såg det med bekymmer och sade: — Mor, du sliter ihjäl dig för min skull.

Då hade hon endast lett så mildt och ljuft, som hon lärt att le under de sista åren och svarat:

— Det går så lätt nu, när jag ser att det blir dig till välsignelse.

Han satt på kökssoffan i det prydliga köket och såg på henne, där hon stod vid bågen och trädde stygn vid stygn genom det blommiga tyget. Och storheten i hennes tysta, uppoffrande gärning gick med ens upp för honom, och han tänkte rörd, med möda bekämpande de tårar, som ville stiga i hans ögon:

— Ingenting är som kärleken. Ingen på hela jorden är som mor.

*

Ändtligen kom den stora dagen, då bygdens son skulle hålla sin första predikan i kyrkan.

Det var en härlig dag denna söndag, stilla, solig, ljum. På den högblå himlen vandrade efter flera rägn-dagar stora glänsande molnflockar, hvita som snö. Som snö lyste de blommande träden. En len försommargrönska utbredde sig öfver markerna.

I kyrkan hade samlats fullt med folk. Man och man emellan hade ryktet spridits att det var Per Laurén som skulle hålla profpredikan där i dag. Han var som en del af dem själfva — en bygdens son som delat deras villkor och arbete, och kände dem som ingen annan.

När han steg fram för altaret, strålande blek men frimodig, låg det ett uttryck öfver hans ansikte som fyllde dem med sällsam spänning och förväntan. Och genast han började tala, kände de makten hos honom

— stämmans, väljudets, den i sin bön uppgående själens outsägliga makt.

En sådan predikan, som sedan följde, hade ingen hört i den kyrkan. Det var som om de alla tvingats att upplyfta sina ansikten och andlöst lyssna. Där hade de gått i sitt sträfva, torftiga lif, omedvetna om allt som slumrade inom dem, okunniga om sina själars stora och rika möjligheter. Och nu kom han och lärde dem förstå sig själfva i ett större ödes gestalt än de voro vana att tänka sig och öppnade för dem ett ljus och härligt evighetens land. Det var skönt för dem efter veckans arbete och sträfvanden att plötsligt här, på detta rum få höja sig och lefva som de nu gjorde i dessa ögonblick. Att få känna att de voro människor som hörde odödligheten till.

På sin vanliga bänk nere i kyrkan satt mor Gerda. Ingen såg eller tänkte på henne. Hon satt där i sin svarta kyrkstass med den svarta spetsduken pryddigt knuten kring hufvudet och såg ned hela tiden. Hon vågade ej lyfta ögonen af rädsla att hela det under, hon nu upplefde, då plötsligt skulle afbrytas.

Äfven hon kände och förstod hans makt, men på ett annat sätt. I och med densamma blef han som en främling för henne. Det var ofattbart att det var hennes son — hennes, som stod däruppe och med sin vältalighets märkvärdiga förmåga ryckte alla hjärtan och själar med sig. Hon kände sig så enkel, så liten. Ju mer han växte, desto oansenligare föreföll hon sig själf, var nästan skamsen öfver att det var henne, som satt så långt ned bland de torftigaste och enklaste, denne märklige man skulle kalla mor.

Efter predikan samlades man på kyrkbacken för att få se och tala vid den nye prästen. Det var bygdens rika och förnåma, som denna söndag läto sina ekipager vänta på att visa den unge själasörjaren sin tillfredsställelse. Han stod omringad ibland dem, från-varande besvarande deras hälsningar och gratulationer. Öfver deras hufvuden sökte hans mörka blick oatbrutet, oroligt något — någon — en liten böjd gestalt, som sist af alla kom ut ur kyrkan och skyggt sökte ta en annan mindre sidoväg för att osedd komma förbi den förnåma samlingen på kyrkbacken.

Då bröt han sig med ens med några ursäkter ur ringen och gick skyndsamt efter henne.

— Mor, sade han, du går väl inte utan mig.

I detsamma såg han att hon grätit och förstod. Ett drag af smärta flög hastigt öfver hans ansikte, och i det han saktat lyfte hennes arm och lade den under sin, sade han med en egendomlig betoning på hvarje ord:

— Mor, du skall gå den stora vägen.

Och han förde henne vördnadsfullt med sig, förbi de samlade grupperna, som respektfullt hälsande drogo sig tillbaka för den unge prästen och hans mor. Inne i kyrkan hade man glömt henne för den märklige predikans skull, men där hon nu gick, böjd och oansenlig och med blicken sänkt var det som om den vördnad, som utströmmade från honom, omstrålat och förhärligat henne och kommit henne att växa i deras ögon till något betydelsefullt och stort. Som om alla i tystnaden, i solskenet hört de tankar som sväfvade ut från hans själ:

— Ingenting är så stort som kärleken. Ingen på hela jorden är som mor.

Yrkes- och Amatörfotografer

äro välkomna med

nya, vältagna landskaps-
eller genrebilder - - -

lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget
eller för den mindre vignetten å hvarje häftes
första sida. — Ersättning vid antagande. - - - -

REDAKTIONEN.

ETT MÄRKLIGT 25-ÅRSJUBILEUM.

Efter porträtt.

FRÖKEN AGNES LAGERSTEDT, *initiativtagare till Stockholms arbetarehem och dess vice värdinna.*

TVÅ INTERIÖRER FRÅN HEMMET.

STOCKHOLMS ARBETAREHEMS STORA KOMPLEXET VID SIBYLLEGATAN.

Ett högeligen samhällsgagnande företag, *Stockholms arbetarehem*, firar i höst sitt tjugufemårsjubileum. Det är en från början förträfflig idé, som genomförts på ett lika förträffligt sätt, och det är med lifligaste tillfredsställelse fröken Agnes Lagerstedt, som tagit initiativet till företaget och alltifrån begynnelsen varit vice värdinna för det stora komplexet vid Sibyllegatan, kan se resultatet af de tjugufem årens verksamhet.

Det var i september 1893 de första hyresgästerna flyttade in i n:r 50 Sibyllegatan och den första invigningshögtidligheten ägde rum den 15 oktober samma år. Det var då fröken Lagerstedt år 1883 började sin verksamhet som folkskollärarinna i Stockholm som hon först riktigt fick inblick i den stora betydelse bo-

stadsfrågan har för arbetarebefolkningen. Efter studier i England och någon tids ytterligare erfarenhet som vice värdinna för en fastighet vid Nybergsgatan, bebodd af arbetarefamiljer, lyckades hon slutligen efter energiskt samarbete med kapten Henrik Améen och efter ett betydligt ekonomiskt tillskott af doktor Sven Carl-

Forts. å sid. 95.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. H. MUNTHE.
F. d. Hofrättsråd. — Stock-
holm. — 85 år 11 nov.*

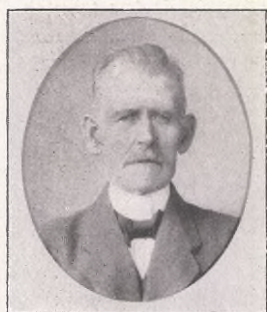
E. L. F. HÜBNER.
Kommerceråd. — Stockholm.
65 år 10 nov.*

D. K. BERGSTRÖM.
Generalkonsul. — Montreal.
60 år 5 nov.*

A. CEDERBERG.
F. d. Rådman. Direkt. — Sthlm.
50 år 9 nov.*

N. J. STARK.
Här.-dom. Komm.-man. —
Nyed, Värml. 75 år 2 nov.

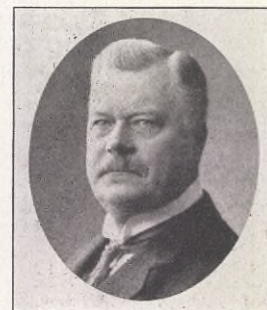
K. O. LARSSON.
Skeppsmåtn. öfverkontrollör.
Sthlm. — 65 år 7 nov.*

C. H. HUSS.
Kapten. — Nyutsedd ordf. i
F. H. K:s Mejeriafd.*

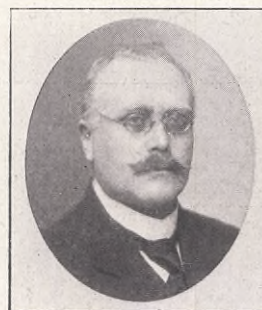
C. J. G. SUNDBERG.
Prof. Nyförordn. inspektor
f. Bakteriol. Laborat.*

F. J. E. WESTERMARK.
Professor. — Stockholm.
65 år 5 nov.*

T. THORÉN.
Arkitekt. Rektor v. Tekn.skolan.
Sthlm. — 55 år 10 nov.*

A. HAHR.
Professor. — Stockholm.
50 år 29 okt.*

G. HEDRÉN,
Prof. Nyutn. prof. i rätts- o.
statsmed. v. Karol. inst.*

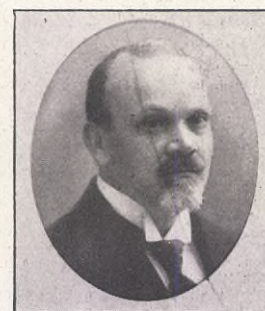
B. FLORÉN.
Grosshandlande. — Göteborg.
65 år 3 nov.*

T. RÜGHEIMER.
Direktör. — Stockholm.
60 år 4 nov.

E. THUNSTRÖM.
Disponent. — Malmö.
50 år 2 nov.*

T. SANDELIN.
Grosshandlande. — Kristian-
stad. 50 år 10 nov.*

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

C. T. ÅBERG.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Skellefteå. 70 år 25 okt.*

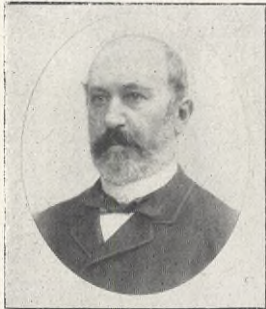
A. E. HEDRÉN.
Kyrkoherde. — Dals Ed.
70 år 22 okt.

A. A. J. SILFVERSKIÖLD.
Direktör. — Stockholm.
50 år 24 okt.*

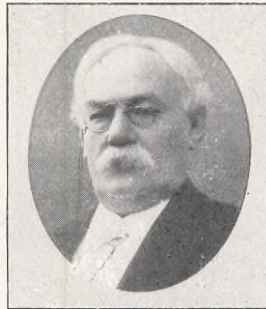
H. HEDBERG.
Kamrer. — Östersund.
50 år 31 okt.*

L. E. MELLQUIST †.
F. d. Förste Stadsfiskal. Göte-
borg. — F. 40. † 25 okt.*

G. HAMMARSTRÖM †.
F. d. Major. — Stockholm.
F. 41. † 27 okt.*

C. T. FALK †.
F. d. Läroverksadjunkt. —
Stockholm. — F. 45. † 27 okt.*

H. BOLIN †.
Disponent. — Stockholm.
F. 68. † 14 okt.*

CARL HENRIK MUNTHE. Stud. 52, hofr.-ex. 57, v. hfd 60, adj. led. i Sv. hofr. 65, hofr.-råd 80—99. Led. af Musik. akad.

EMIL HÜBNER. Stud. 74, hofr.-ex. 80, v. hfd. 83, rådm. o. mag.-sekr. i Sala s. å., sekr. i kommerskoll. 91, kommerseråd sdn 12. Inneh. ett flertal kommun. uppdrag; led. af gruflagstift.-komm. sdn 16.

DAVID BERGSTRÖM. Stud. 77, fil. d.: 92, sekr. i Sv. röstr.-fören. övertstyr. o. verkst. utsk. 91—96, ordf. 97—1900. Led. af Riksd. A. K. 94—07, led. af konst.-utsk., unionsutsk. 05, röstr.-utsk. v. ordf. i bevilln.-utsk.; konsult. statsråd 05—06, gen.-konsul i Helsingfors 07—11; statsråd o. chef f. Landtfr.-dep. 11—14; led. af Riksd. F. K. 12—15 (led. försvarsutsk., bev.-utsk.); ordf. i statsrev. 16. Generalkonsul i Britt. Nordamerika (Montreal) sedan 16.

ALLAN CEDERBERG. Stud. 85, hofr.-ex. 91, rådmän i Stockh. 11, Stat förläkn.-man i arb.-tvister i 1:sta distr. 07, afsk. 31 okt. d. å. Fr. i nov verkst. dir. f. Stockholms stads brandförsäkr.-kontor. Stadsfullm. 08—10 o. 11—19, dess v. ordf. o. led. af beredn.-utsk. sdn 15; ordf. i Stockh. stads arb.-förm. bostadskomm. Stat. bostadskomm.; styr. suppl. i Sv. Stadsförb. 18, ordf. i dess bostadsråd 17. Biografi o. helsid.-port. årg. X:35.

OSKAR LARSSON. Utex. fr. Tekn. högsk. 77, skeppsbyg.-ex. 84, ing. v. Stat. jernv.-bygn. 77—82, tjänstf. skeppsmät. i Stockh. 82—89, skeppsm.-kontr. 89—91, skeppsm.-överkontr. sdn 91.

HELMER HUSS. F. 65, uljtn. v. Västerb. reg. 86, kapt. 01, i res. 09; v. komm. landtmät. i Västerb. l. 99—09, distr.-landtm. 09; just. af mått o. vikt. i Västerb. o. Norrb. l. 06—10, i förstn. l. sdn 10. I dagarne utsedd t. ordf. i F. H. K. omorgan. mejeriåfd.

CARL SUNDBERG. F. 59, stud. 79, med. dr 92, doc. i exper. patologi o. patol. anat. v. Ups. univ. 92, labor. i s. ämnen där 92—96, tf. prof. i patol. o. allm. helsöv. där 95—96, ord. 96—1900; sedan sistn. år prof. i patol. anat. v. Karol. inst. Led. af styr. f. Solfahemmet. Med. förf. o. red. f. tidn. Hygiea sdn 04. I dagarne förordn. att t. utg. af 1920 vara inspekt. o. kontroll. ö. Stat. bakteriöl. labor. samt ö. tillverkn. af sera m. m.

FRANS WESTERMARK. Stud. 75, med. dr 87, doc. i obstetr. o. gynek. v. Karol. inst. 87—02, tf. prof. i s. ämnen 1900, ord. sdn 02; dir. ö. öfverläk. v. Allm. barnb.-huset sdn s. å., öfverläk. v. Sabbatsb. sjukh. gynek.-afd. sdn 02. V. ordf. i med. Nobelkomm. 14; ordf. i Sv. läkarsällsk. sekt. f. Obstet. o. gynek. Styr.-led. i a.-b. Iggesunds bruk o. Hudiksv. träv.-a.-b.

THOR THORÉN. Stud. 84, utex. fr. Tekn. högsk. 88, elev v. Fria konst.-akad. 88—91, arkitekt. h. Öfverint.-emb. sdn 93; öfverlär. v. Tekn. skolan i Stockh. sdn 94, rektor där sdn 10. Privat arkitekt; bl. arbeten: Örebro slotts rest, kyrkor m. m. Juryman v. utställn. V. ordf. i styr. f. Sv. Slöjdfören., ordf. i dess arbetsutsk. Inneh. Litt. et art. Lyрман i S. H. T.

AUGUST HAHR. Stud. 88, fil. dr 98, tf. öfverlär. i konsthist. v. Tekn. skolan i Stobkholm 99, ord. 1900, doc. i s. ämne v. Ups. univ. 1900—09. Biträd. lär. i estet., lit.- o. konsthist. v. Luuds univ. 08—14, v. Ups. univ. sedan sistn. år; tf. prof. i arkit.-hist. v. Konsthögsk. 15—16, prof. i konsthist. v. Ups. univ. 18. Utg. ett flertal verk o. skr.

GUNNAR HEDRÉN. F. 65, stud. 84, med. dr 01; doc. i rätts- o. stadsmed. v. Karol. inst. 01—06; tf. labor. i patol. anat. der 04—06, ord. 06—10; tf. prof. i sistn. ämne 02—10; prof. i s. ämne der 10; i dagarne utn. t. prof. i rätts- o. statsmedic. v. Karol. inst. samt förordn. t. led. af Medic.-styr. vetenskapl. råd.

BERNHARD FLORÉN. Led. af stadsfullm. i Göteborg sdn 07, dess v. ordf., v. ordf. i gatu- o. vägförvalt., ordf. i styr. f. Göteborg-syst. handelsfullm., led. af Cöteb. hand.-kamm., led. af kyrkoråd. Led. af F. H. K.

EDGAR THUNSTRÖM. Disp. f. a.-b. Norrtelje elektr. verk 04—11, chef f. ASEAs materialafd. i Malmö 12—18; chef f. Kommandit.-bol. Edg. Thunström 18.

THEODOR SANDELIN. Fältskärsmäst.-ex. 93, inneh. sdn 95 manuf.-affär i Kristianstad. Led. af helsöv.- o. tax.-nmdr. Direktör f. Kristianst. renhålln. a.-b. sdn 17.

CARL ÅBERG. Stud. 66, prestv. 72, past.-ex. 78, kyrkoh. i Sättna 82, i Bersjö 90, i Skellefteå sdn 1900; kontr.-prost s. å. Inspekt. f. elem. lärov. f. fl. 06—08, f. länssemin. 07—18. Led. af lasar.-dir. 01—18. Landstingsman 01—18.

AUGUST SILFVERSKIÖLD. Styr.-led. i Fosterl.-stift. förlagsexp. i Blasieholms kyrkostift. Led. af Nacka kyrkoråd.

HENNING HEDBERG. E. o. postexp. i Stockh. 90, aspir. v. intend. 99, förvalt. 1900—14; kamrer v. fören. Jemtslöd 14. förestånd. f. dess lotteri s. å. ordf. i Östersunds-kretsen af R. Korsset 18.

EMIL MELLQUIST †. Elev v. Chalm. slöjdsk 56—59, stud. 62, hofr.-ex. 67, v. hfd 70, byggn.-fiskal i Göteborg 74, stadsfisk. där 75—13.

GUSTAF HAMMARSTRÖM †. Utex. fr. Tekn. inst. i Stockholm 60, fr. art. lärov. å Marieberg 65; anst. v. jernv.-bygn. i in- o. utl.; löjtn. v. V. o. V. byggn.-kåren 73, major 1900; distr.-chef i västra mell. V. o. V. B. distr. 99; i östra distr. 01—05.

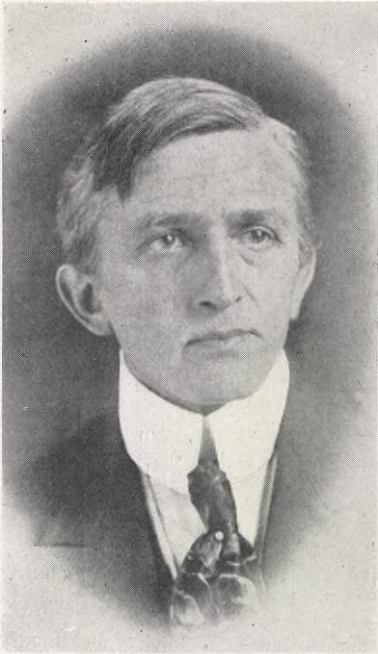
CONSTANS FALK †. Stud. 63, fil. dr 72, adj. v. Jak. l. allm. lärov. i Stockh. 76—11. Sekr. v. ett flertal komm. aman. i Eccles.-dep. 84—89. Ordf. i bevilln.-beredn. o. tax.-nmd samt led. af skolrådet i Ad. Fredr. förs. Hed.-led. af Östergöt. nat. i Upsala.

HJALMAR BOLIN †. Stud. 88, efter afl. stud.-ex. anst. h. Hellgren & Co. blef chef f. firmans tobaksfabr., öfverg. t. Fören. tobaksfabr. o. senare t. a.-b. Tobaksmonop. som disp. f. cigarrtillv.

Till bild å sid. 88.

Grekländs förutvarande generalguvernör i Macedonien hr *Pericles Argyropoulos* har nyligen erhållit utnämning till grekiskt sändebud i Stockholm och mottogs den 25 oktober i högtidlig audiens hos Konungen å K. slottet. Som man torde erinra sig har Grekländ tidigare representerats i Sverige genom sin minister i Petrograd.

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande af bilder till H. 8. D. icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angivits fotografens namn.

PROFESSOR G. F. NICOLAI, den från tysk militärfjänst rymde läkaren. — anlikningsförfattaren som föreläser i Stockholm.

taligt och lifligt intresserad auditorium.

Den celebre vetenskapsmannen har alltsedan sin mycket omtalade flykt från Tyskland i juni vistats i Danmark, hvilket land han på grund af passvårigheter ej kunnat lämna förrän nu tillåtelse utverkats för honom att besöka Sverige. Det är för öfrigt alls inte första gången professor Nicolai gästar vårt land, redan för några år sedan gjorde han en resa genom Sverige och företog därjämte en längre fotvandring i Lappland.

ETT MÄRKLIGT 25-ÅRSJUBILEUM.

Forts. fr. sid 92.

son få inköpt fastigheten Sibyllegatan 50. Ett aktiebolag bildades för bedrivande af rörelsen och bland aktietecknarna märktes prinsarna Carl, Eugen och Bernadotte, doktor Sven Carlson och ingenjör Oscar Hirsch, den sistnämnde från begynnelsen och allt fortfarande bolagsstyrelsens ordförande.

Det är nu inte mindre än fyra fastigheter aktiebolaget Stockholms arbetarehem äger, nämligen utom vid Sibyllegatan äfven vid Frejgatan, Flemminggatan och Upplandsgatan, värderade till sammanlagt 1,718,000 kronor, och i dem bo 1,513 personer. För hyresgästernas trefnad är sörjdt med bibliotek, arbetsstuga och kindergården för barnen, och under somrarna har man tillgång till ett flertal skollokolonier, af hvilka en på Vaddö i Stockholms skärgård är skänkt af ingenjör Hirsch vid Stockholms arbetarehems 10-årsjubileum, samt ett semesterhem för ungdom. På kolonierna vistades förra sommaren 115 barn och på semesterhemmet 87 personer.

I tre af bolagets egendomar ha handelsbodar inrättats där hyresgästerna får köpa varor till dagens lägsta notering, dock endast mot kontant betalning. Affärernas årsvinster utdelas sedan till dess kunder i förhållande till hvars och ens inköp. Äfvenså har en sjukhus bildats på eget initiativ af hyresgästerna.

Bolagets närmaste utvidgningsplaner äro att bygga ett hus för ensamma kvinnor, som kunna försörja sig själlva endast de få billig hyra. Vidare att uppföra ett ungarshotel för arbetare, men båda dessa planerade företag måste tillsvidare hvilas på grund af dyrtiden. I det läge hvari bostadsfrågan befinner sig i Stockholm är det dock att hoppas uppskofvet icke skall bli alltör långvarigt.

VÄRLDSKRIGET.

Forts. fr. sid. 90.

löst tärningskast om de tappra tyska stormtruppernas öde.

Marne är vändpunkten. Efter misslyckandet där har segern obönhörligen flytt de tyska vapnen. Och småningom inföll äfven dagen, då Ludendorff förstod att den genom täta offensiver hårdt frestade tyska

På inbjudan af föreningen Frisinnade kvinnor och Svenskafredsförbundet har professor Georg Nicolai, författare till det uppseendeväckande arbetet "Krigets biologi", gästade Stockholm och i Musikaliska akademien torsdagen och fredagen den 31 okt.—1 nov. hållit två föredrag, det första afhandlande ämnet "Europa under der Weltfriede" och det andra "Das Völkerbund", såväl det ena som det andra inför ett full-

fronten ej längre skulle kunna motstå fiendernas våldiga växande tryck. Kort därpå spred sig äfven det öfverraskande ryktet att general Ludendorff, högsta symbolen för Tysklands militära makt, dess diktator och dess motståndares fruktansvärdaste fiende, tagit initiativet till vapenstillestånd. Senare lär han ha ångrat detta steg, men för sent. Den militära prestige var redan ohjälpligt bruten.

Genom ett egendomligt sammanträffande som såg ut som en tanke skedde hans afgång samma dag tyska riksdagen antog de författningsändringar, hvarigenom den militära makten ställdes under civil myndighet. Härmed var det Tyskland, Ludendorff representerat, afsatt och erötrargeneralens afgång blef den officiella bekräftelsen på dess fall.

Det är alltså på försvaret Tyskland nu måste koncentrera sin starkt tillbakaprässade triangellinje vid västfronten. Saken gäller ju ytterst att hålla stånd eller att gå tillbaka med den äran, innan preliminärerna för fred afslutats. Och återigen är det Hindenburg som i sina händer fått lagt det kanske svåraste värfvet under detta krig — värfvet att med den största skonsamhet mot ett förblödt folk manövrera de tyska arméerna tillbaka in i Tyskland.

Medan detta tilldrar sig i Tyskland sker i Österrike-Ungern stora och efter den gynnsamma inre politiska utvecklingen oväntade ting. Efter de senaste nya och svåra nederlagen på italienska fronten synes nationens sista fålamod ha brustit, och fullkomligt öfverraskande rykten förmåla om revolutionsutbrott i

Donaumonarkiens båda hufvudstäder. I revolutionen deltaga alla samhällsklasser, såväl studenter som soldater, socialdemokrater och deputerade. Enligt uppgift lät presidenten själf i deputerade kammaren fira ned den kejsrerliga svart-gula flaggan och i stället hissa dens svart-vit-gyllene. Öfver den kejsrerliga kokarden sättes den nationella trikoloren. Allt är i upplösning o. händelserna jaga hvarand-i rask följd.

I Budapest, där militärrådet härskar, har republiken blifvit utropad. Från oöfverskådliga tåg af soldater, från studenter och

D:R VIKTOR ADLER, den österrikiske socialdemokratiska partichefen, vid nydningen i Österrike designerad till utrikesminister. Foton tagen vid besök i Stockholm.

HUR HUSARREGEMENTET HJÄLPTE MALMÖLÄKARNE UNDER INFLUENSASFARSOTEN. *Civila vagnar, anspända af Kronprinsens husarregte och körda af husarer, ställda till läkarnes i Malmö förfogande under influensafarsoten denna höst.*

arbetare, som samlats till demonstrationer på Wiens gator, brusar en fördran på Habsburgska dynastiens afsättning.

En ny regering synes vara under bildning, hvaren den populära socialdemokraten *Victor Adler*, det österrikiska socialdemokratiska partiets skapare och ledare, har inträdt såsom statssekreterare för utrikes ärenden.

I samband med revolutionen kommer från Budapest det uppseendeväckande meddelandet att *grefve Tisza* lär ha mördats under en promenad genom ett af en soldat aflössadt revolverskott.

*

Den berömda *Malmska jättevalen* å Göteborgs

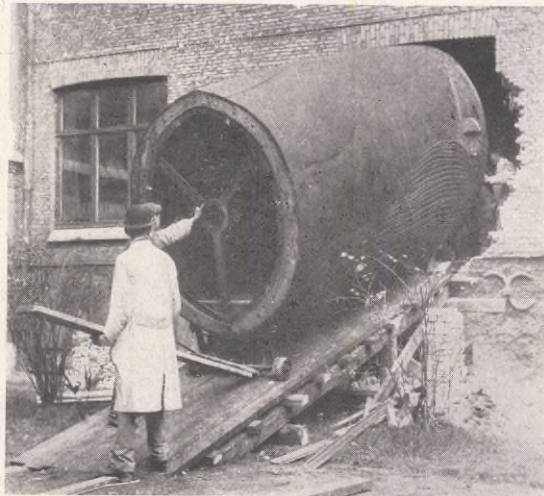

Foto. *Johansson, Gbg.*

Ätche: *Bengt Sjöversparre*

TILL GÖTEBORGS NYA NATURHISTORISKA MUSEUM.
Den *Malmska jättevalen* flyttas från Göteborgs Museum.

museum, som för många besökare utgjort museets främsta attraktion, har i dagarna varit stadd på flyttning. Sedan Göteborg erhållit sitt nya Naturhistoriska museum, som inom kort nått sin fullbordan, har nämligen en öfverflyttning af åtskilliga föremål kunnat äga rum.

Den berömda hvalen anträffades i oktober 1865 grundstött vid Askimsfjorden och blef genom ingripande af intendenten *A. W. Malm* förvärfvad till Göteborgs museum. Innan det väldiga djuret erhöi sin på senare tider orubade plats å den mycket besökta hvalsalen fördes det på turné såväl inom som utom hemlandet för att beskådas som en enastående sevärdhet.

Amatörfoto. *L. E. Hallström, Åhus.*

Ätche: *Bengt Sjöversparre*

ENORMA MASSOR POTATIS FÖR NORRLAND I ÅHUS HAMN i väntan på sjötransportmöjligheter, hvilkas uteblifvande är förenadt med den största risk för potatisens förfrysning. En början till transport är dock gjord och potatisen väl skyddad.

INNEHÅLL; Disponent *Per Anderson* (Biografi och helsidesporträtt). — Doktor *Hugo Köster*. — Betydande tafeldonation till Göteborgs museum. — *Hugo Levin* †. — Svenska och utländska bilder. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Den störste", ber. af *Signe Lagerlöw*.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historletter gäller oollkorligt förbud.